CENA NUMERU 1 zł. 50 gr.

BUCHALTER POLSKI

MIESIĘCZNIK

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU BUCHALTERÓW-RZECZOZNAWCÓW, BUCHALTERÓW-BILANSISTÓW I ICH POMOCNIKÓW W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Pod redakcją ANTONIEGO JULJANA SZYLLERA

ROK XI — WARSZAWA, MARZEC 1938 R. — NR. 3 (121)

TREŚĆ ZESZYTU:

Prosimy o wpłacenie prenumeraty za załączonym przekazem rozrachunkowym

Z ŻYCIA ZWIĄZKU

Ruch posad. W miesiącach styczniu i lutym r. b. otrzymaliśmy szereg zgłoszeń na posady stałe i zajęcia dorywcze, które staraliśmy się w większości obsadzić. W chwili obecnej Związek nie posiada Członków pozostających bez pracy, gdyż wszyscy są zatrudnieni, aczkolwiek częstokroć na bardzo skromnych warunkach. Szczególnie są pożądani absolwenci naszych Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów, czego mieliśmy poważny dowód w postaci ogłoszenia pewnej instytucji przemysłowej, państwowej, poszukującej buchaltera — absolwenta naszych Kursów. Warunki zgłaszanych posad i zajęć dorywczych obecnie w dalszym ciągu są jeszcze bardzo skromne i częstokroć nie odpowiadają żadnym kwalifikacjom. Sądzimy jednakże, że w miarę wzrastania zapotrzebowania na wykwalifikowane siły buchalteryjne tem samem wzrośnie wysokość zaofiarowanej płacy. Zauważyć się daje brak pomocniczych sił buchalteryjnych oraz buchalterów posiadających języki obce.

Znaczek związkowy, którego wzór zamieszczamy obok, został zatwierdzony przez P. Ministra Spraw Wewnętrznych i Członkowie naszej Organizacji mogą nosić znaczek w klapie, posiadając naturalnie przy sobie specjalną legitymację związkową. Zamówienia na znaczek w cenie zł. 5.— przyjmuje Związek do dn. 15.V. b. r.

Organizacyjne Zebranie Koła Absolwentów Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów odbędzie się we wtorek dn. 24 maja r. b. o godz. 20.

Egzaminy dla Słuchaczów zamiejscowych Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów odbędą się w tygodniu od 22 do 29 maja r. b. włącznie, co umożliwi zamiejscowym Członkom Słuchaczom obecność na Ogólnem Zebraniu Rocznem w dniu 25 maja r. b.

ZARZĄD GŁÓWNY

Polskiego Związku Zawodowego
Buchalterów-Rzeczoznawców,
Buchalterów-Bilansistów
i ich Pomocników
w Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa, Nowogrodzka 20.

zawiadamia P. T. Członków, że na mocy § 15 statutu Związku zwołuje się

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZEBRANIE ROCZNE,

KTÓRE ODBĘDZIE SIĘ W SIEDZIBIE ZWIĄZKU w środę, dnia 25 maja 1938 r. o godzinie 18.30 punktualnie

podług następującego porządku obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie Prezydjum Zebrania.
2. Odczytanie i zatwierdzenie protokułu Ogólnego Zebrania z dnia 26 kwietnia 1937 r..
3. Sprawozdanie Zarządu z działalności i finansowe za rok 1937 oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4. Dyskusja i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu.
5. Wybory 1 zastępcy członka Zarządu. 3 członków Komisji Rewizyjnej i 1 zastępcy członka Komisji Rewizyjnej.
6. Projekt budżetu na 1938 rok.
7. Wnioski członków. złożone Zarządowi najdalej do dnia 4 maja 1938 r.

Zebranie będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych członków (§ 18 statutu).

Jako karta uczestnictwa służy legitymacja na rok 1938 względnie legitymacja na rok 1937 z opłaconymi składkami przynajmniej za miesiąc listopad 1937 roku.

BUCHALTER POLSKI

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU BUCHALTERÓW-RZECZOZNAWCÓW, BUCHALTERÓW-BILANSISTÓW I ICH POMOCNIKÓW W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Redakcja i Administracja
Warszawa, Nowogrodzka 20
telefon 8-41-05

Miesięcznik

Redaktor przyjmuje w poniedziałki od 6 do 7 wieczorem
Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie ostatniej

Rok XI — Warszawa, marzec 1938 r. — Nr. 3 (121)

PLANY RACHUNKOWOŚCI

(Red.). W dalszym ciągu prac, nadsyłanych przez Kolegów - Członków Związku i Czytelników, zamieszczamy niżej, bez uwag i poprawek ze strony Redakcji, pracę Kol. Bolesława Fijałkowskiego z Lublina.

Sz. Czytelnicy proszeni są o nadesłanie uwag krytycznych, jak również o opracowanie własnych planów rachunkowości znanych im gałęzi życia gospodarczego.

PLAN RACHUNKOWOŚCI MIEJSKICH WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI

Miejskie wodociągi i kanalizacja są przedsiębiorstwem o charakterze zakładu użyteczności publicznej. Głównym ich celem jest dostarczanie miastu czystej i zdrowej wody i odprowadzanie wszelkich nieczystości. Dużą rolę w ich działalności odgrywają względy dobra publicznego, jak: sanitarne, zdrowotność miasta, bezpieczeństwo w razie pożaru i t. p. Kwestja zysku pozostaje na dalszym planie. W większych miastach stosuje się przymus skanalizowania nieruchomości i połączenia ich z wodociągiem.

Plan kont Miejskich Wodociągów i Kanalizacji przedstawia się następująco:

1. **Kasa**
2. **Banki** (lokaty w bankach)
3. **Weksle:**
   a) w portfelu
   b) w inkasie
   c) weksle protestowane w portfelu
   d) „ „ w egzekucji
4. **Magazyn** (materjały w magazynie)
5. **Dłużnicy:**
   a) za wodę i odprowadzenie ścieków (właściciele nieruchomości)
   b) za roboty wodociągowo-kanalizacyjne
6. **Sumy przechodnie:**
   a) podatek dochodowy
   b) „ specjalny od uposażeń
   c) Ubezpieczalnia Społeczna
   d) Fundusz Pracy i t. p.
7. **Place**
8. **Nieruchomości i urządzenia wewnętrzne:**
   a) budynki i urządzenia (Wieże Ciśnień, Oczyszczalnie Ścieków i t. p.)
   b) urządzenia mechaniczne
   c) budynki mieszkalne
9. **Urządzenia zewnętrzne:**
   a) sieć wodociągowa
   b) „ kanalizacyjna
   c) wodomierze
10. **Ruchomości:**
    a) środki lokomocji
    b) narzędzia warsztatowe
    c) urządzenia biurowe
11. **Kapitał zakładowy**
12. **Kapitał obrotowy** na przyłączenia przymusowe nieruchomości prywatnych z wodociągiem i kanałami
13. **Kapitał amortyzacyjny**
14. **Wierzyciele:**
    a) Zarząd Miejski
    b) Różni wierzyciele
15. **Wierzytelności nieuregulowane dłużników za wodę** (delcredere)
16. **Wydatki budżetowe:**

W y d a t k i Z w y c z a j n e

Dział I. Nieruchomości i urządzenia wewnętrzne:

§ 1. Konserwacja i renowacja:
   a) budynków i terenów
   b) maszyn, kotłów i innych urządzeń
§ 2. Asekuracja
§ 3. Odpisy:
   a) na kapitał renowacyjny na pokrycie wydatków nadzwyczajnych
   b) na kapitał amortyzacyjny

Dział II. Urządzenia zewnętrzne:

§ 4. Obsługa i utrzymanie sieci — wydatki osobowe:
   a) wynagrodzenie personelu technicznego
   b) płace robotników stałych
   c) robocizna sezonowa
§ 5. Wydatki rzeczowe:
   a) konserwacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
   b) utrzymanie samochodu osobowego
   c) ustawienie, legalizacja i renowacja wodomierzy, zakup i wymiana części wodomierzowych
   d) na sprzęt przeciwgazowy

Dział III. Koszty przeprowadzenia urządzeń prywatnych:

§ 7. Wydatki osobowe:
a) płace personelu stałego
b) robocizna sezonowa

§ 8. Wydatki rzeczowe

Dział IV. Koszty produkcji:

§ 9. Wydatki osobowe:
a) płace robotników stałych
b) robocizna sezonowa

§ 10. Wydatki rzeczowe:
a) odzież zawodowo-ochronna
b) energja elektryczna
c) smary
d) różne wydatki gospodarcze
e) kontrola techniczna produkcji wody i oczyszczania ścieków

Dział V. Koszty administracyjne:

§ 11. Wydatki osobowe:
a) wynagrodzenie personelu stałego
b) „ „ czasowego

§ 12. Wydatki rzeczowe:
a) badania naukowe
b) koszty handlowe

Wydatki nadzwyczajne

Dział I. Nieruchomości i urządzenia wewnętrzne:

§ 13. Roboty budowlane i wewnętrzne instalacyjne (budowa nowych urządzeń: Wieży Ciśnień, Stacji Hydroforów i t. p.)

Dział II. Urządzenia zewnętrzne:

§ 14. Budowa nowych kanałów

§ 15. Budowa nowych magistrali wodociągowych

Dział III. Różne (zakup ruchomości i t. p — w końcu roku przenosi się na r-k ruchomości)

Dział IV. Przyłączenia przymusowe:

§ 16. Przyłączenia przymusowe i instalacje wewnętrzne wodociągowo-kanalizacyjne

17. **Dochody Budżetowe:**

Dochody Zwyczajne:

Dział I. Wpływy ze sprzedaży produktu:

§ 1. Za dostarczoną i odprowadzoną wodę

§ 2. Ze sprzedaży nawozu z Imhoff'ów

Dział II. Różne:

§ 3. Za roboty przy przyłączeniach domowych w obrębie ulic:
a) kanalizacyjnych
b) wodociągowych
c) reperacje wodomierzy i wodociągów

§ 4. Opłaty za wodomierze

§ 5. Opłaty za prawo korzystania z wodociągu i kanałów

§ 6. Ze sprzedaży szmelcu i różne nieprzewidziane

Dochody Nadzwyczajne:

Dział I. Subwencje i dotacje:

§ 7. Przelew z kapitału renowacyjnego na pokrycie wydatków nadzwyczajnych

§ 8. Dotacje

18. **Straty i Zyski**
19. **Bilans otwarcia**
20. **Bilans zamknięcia.**

Powyższy plan rachunkowości podałem tak, jak jest stosowany w większości przedsiębiorstw samorządowych. Wprowadziłem tylko jedną zmianę — umieściłem w pasywach r-k „Wierzytelności nieuregulowane dłużników za wodę", na który księguję wymiar opłat — należności za dostarczoną i odprowadzoną wodę (W-n Dłużnicy za wodę, Ma Wierzytelności nieuregulowane dłużników za wodę).

Wpływy należności za wodę księguję na dochody, zmniejszając r-k Wierzytelności nieuregulowanych dłużników za wodę: W-n Kasa, Ma Dłużnicy za wodę i jednocześnie: W-n Wierzytelności nieuregulowane dłużników za wodę, Ma Dochody budżetowe (Dział I § 1).

Uzasadniam to tem, że zaległe należności za dostarczoną wodę w większości wypadków (nie analizując tu przyczyn) mają tendencję stałego wzrastania, stwarzając z biegiem czasu poważne zaległości nieściągalne, nadające się do spisania na straty. Ponieważ zaś corocznie przedsiębiorno - miejskich, w rezultacie zmniejszają się stale kapitały przedsiębiorstwa i zniekształca się wynik gospodarczy danego okresu, gdyż w okresie, w którym spisze się należności nieściągalne na straty, pokryje się w nim straty, poniesione faktycznie w innych okresach.

Przemawia za moim projektem jeszcze inny wzgląd, a mianowicie charakter przedsiębiorstwo oddaje całkowity zysk do funduszów ogólstwa — jako zakładu użyteczności publicznej, do którego nie zawsze można stosować ściśle zasady i zwyczaje świata handlowego. Przedsiębiorcę prywatnego nikt nie może zmusić do sprzedaży produktu nabywcy, który nie płaci, natomiast przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest skrępowane w tym względzie warunkami zdrowotnemi, sanitarnemi, bezpieczeństwa w razie pożaru i t. p. Głównym jego celem jest nie własny interes, lecz interes mieszkańców danego skupiska ludnościowego i cel ten musi osiągnąć bez względu, czy przyniesie to zyski lub stratę.

W tych warunkach musi być nieraz z góry przygotowane na nieściągalność pewnych należności, a zatem zwykła ostrożność nakazuje odnosić na dochody tylko rzeczywiste wpływy za świadczenia, a nie ich wymiar.

W końcu muszę dodać, że najsłabszą stroną rachunkowości przedsiębiorstw samorządowych jest wtłoczenie rachunków wynikowych w ciasne i z góry przewidziane ramy budżetu. Gospodarka przedsiębiorstw nie da się z góry przewidzieć, gdyż jest zależna od zmiennych warunków konjunkturalnych i wielu nieprzewidzianych czynników. Z konieczności więc budżety przedsiębiorstw samorządowych w ciągu jednego okresu budżetowego muszą być nieraz kilkakrotnie korygowane i uzupełniane. Stwarza to w rezultacie wiele nieproduktywnej pracy i utrudnia normalny rozwój przedsiębiorstwa.

Bolesław Fijałkowski.

RACHUNKOWOŚĆ BUDOWY DOMU

Zasadniczo, tylko organizacje spółdzielcze i osoby prawne obowiązane są do prowadzenia rachunkowości budowy domu w sposób przepisany. Kapitalista jednoosobowy tego obowiązku nie ma, gdyż dla uzyskania ulg podatkowych, o których niżej, wystarczają kwity i rachunki pokwitowane, którymi udowadnia się sumy, zużyte na budowę domu w danym roku podatkowym.

Wszakże dla braku czasu lub chęci, a czasem „dla świętego spokoju“ kapitalista woli aby rachunkowość budowy domu prowadził buchalter. Oczywiście, ma to miejsce tylko wówczas, gdy dom jest budowany systemem gospodarczym.

Do prowadzenia takiej buchalterji wystarcza amerykanka na 9 — 11 kolumn z następującymi rachunkami:

Kasa.
Plany, koszty prawne.
Instalacje.
Rob. ziemne i murarskie.
Mater. budowlane.
Żelazo, cement.
Dostawcy.
Stolarka, oszklenie.
Wynagrodzenia i świadcz. soc.
Koszty administrac.

Jak widzimy, pośród tych rachunków brak jest rku Robocizny. Tłomaczy się to tem, że nawet przy systemie gospodarczym poszczególne działy robót oddaje się do wykonania przedsiębiorcom-fachowcom, posługującym się dla wykonania takich robót, jak wykopy, stawianie murów, instalacje i t. p., własnym personelem roboczym i biurowym.

Przy budowaniu domu systemem ryczałtowym prowadzenie buchalterji jest zupełnie zbędne, gdyż zapisy sprowadzają się wówczas do jednej lub paru pozycji kasowych, wzgl. wekslowych, miesięcznie. Teoretycznie możnaby całkowity koszt wykonanej tym systemem budowy sprowadzić do jednej jedynej pozycji, mianowicie:

Wn Koszt Budowy Domu
Ma Kasa
zapłacono przedsiębiorcy budowlanemu X. umówioną, ryczałtową cenę za wybudowanie 5-cio piętrowego domu przy ulicy . . . . . hipot. Nr . . . zł. 300.000.

Choć rachunkowość budowy domu najprościej jest prowadzić w amerykance, może się jednak zdarzyć, że właściciel domu powie: na amerykance nie znam się i chciałbym tak mieć prowadzoną rachunkowość, abym i bez buchaltera mógł znaleźć potrzebną pozycję i dowód lub też ustalić rozrachunek z dostawcą.

W tym wypadku zaprowadzam 2 księgi: kasową i kontową. Co do księgi kasowej, to możnaby ją właściwie prowadzić bez strony przychodowej, bowiem i kasjerem i zarządcą jest sam właściciel, więc sumą przychodową będzie każdorazowo suma wypłacona. A ponieważ przychód powinien być zapisany zawsze przed zapisaniem rozchodu, więc zapisując np. 40 gr. za tramwaj, musiałbym wpierw te 40 gr. zaprzychodować. Unika się tego paradoksu w sposób mniej komiczny, a to przez zapisywanie od czasu do czasu na przychód pewnej okrągłej sumy, pokrywającej mniejszą lub większą ilość pozycji rozchodowych.

Tu należy z przykrością stwierdzić, że podobne anomalje kasowe trafiają się nietylko w firmach jednoosobowych, ale i w spółkach z ogr. odp. i w spółdzielniach, ściśle zaś w tych wszystkich firmach, gdzie zarząd wykonywa w sposób arbitralny jedna osoba. O ile taki pan zarządca pamięta o oddaniu buchalterowi dowodów rozchodowych, o tyle często zapomina powiedzieć o zainkasowaniu u dłużnika lub w banku danej kwoty i stąd nietrudno o nadwyżkę kasową, powodującą, jak wiadomo, odrzucanie ksiąg przez urzędy skarbowe. W stosunku do owego zarządcy buchalter jest bezradny, a ponieważ o wpływie gotówki dowiaduje się dopiero z awizów bankowych po 2 — 3 dniach, zaś o zapłacie dokonanej przez dłużnika często o wiele później, więc żeby nie mieć w danym dniu superaty, zapisuje na przychód kasy potrzebną sumę jako pożyczkę od zarządcy X., i w ten sposób manipuluje sobie debetem i kredytem tego konta przy cichej aprobacie p. X.

Wróćmy do rzeczy. Jak już wspomniałem, zapisy po stronie przychodu kasy nie mają istotnego znaczenia. Natomiast pozycje rozchodowe oznaczam liczbami kolejnemi i temiż liczbami, ołówkiem czerwonym, oznaczam dowody, które wkładam do segregatora, lub skoroszytu, wg kolejności liczb.

Następną czynnością jest przepisanie wszystkich pozycji z księgi kasowej do księgi kontowej na odpowiednie rachunki rzeczowe i osobowe. W księdze kontowej należy napisać również liczby dowodów, co czyni łatwem ich odszukanie.

W tym wypadku, kiedy dostawca otrzymuje zaliczki, obciąża się dotyczącemi sumami jego konto osobiste, a po otrzymaniu rachunku, sumę tego ostatniego zapisuje się na dobro tegoż dostawcy, obciążając jednocześnie dotyczący rachunek rzeczowy. Będzie to zapis memorjałowy (bez memorjału), przyczem na dowodzie należy napisać liczbę jaka następuje po ostatniej w tym momencie liczbie pozycji kasowej. W ten sposób odłożone dowody posiadają kolejność numerów nieprzerwaną, a tylko w pozycjach kasowych będą opuszczone te numery, którymi były oznaczone dowody niekasowe.

Zapisy w obu księgach przykładowo tak się przedstawiają:

KSIĘGA KASOWA

	1937			P-d	R-d
	marzec	1	wpłata właściciela	25.000	
1		3	projekt i plany		4.000
2		4	opłaty manipulacyjne		1.000
3		"	koszty prawne		1.300
4		9	Grabowicz a/c wykopów . . .		6.000
5		10	cegła 100.000 szt. rk 8/3 Ceglarski		4.500
6		10	wapno, piasek		800
7		31	pensje za III		450
8	kwiecień	4	Murarski a/c robót murarskich .		5.000
		"	wpłata właściciela	30.000	
9		"	żelazo, cement		10.300
10		6	Grabowicz a/c wykopów . . .		4.000

	1937			P-d	R-d
11	kwiecień	24	Murarski a/c robót murarskich		5.000
12		„	cegła 200.000 sztuk		9.000
13		30	pensje za IV		450
	maj	2	wpłata właściciela	50.000	
14		10	Murarski a/c robót murarskich		25.000
15		18	Cieplicki a/c instalacji centralnego ogrzewania		15.000
16		20	cegła 200.000 szt.		9.000
17		31	pensje za V		450
	czerwiec	2	wpłata właściciela	20.000	
18		10	żelazo, cement		18.500
19		15	płyty kamionkowe		2.400
20		30	pensje za VI		550
	lipiec	1	wpłata właściciela	25.000	
21		4	Grabowicz wypł. resztę rku .		2.200
23		5	Stolarski a/c robót stolarskich		10.000
24		„	Cieplicki a/c instalacji centralnego ogrzewania		8.000
25		31	pensje za VII		550
	sierpień	1	wpłata właściciela	50.000	
26		„	Cieplicki a/c instalacji centralnego ogrzewania		17.000
27		4	Windowicz a/c dźwigu . . .		5.000
28		„	Stolarski a/c robót stolarskich		8.000
29		10	cegła		7.500
30		„	oszklenie		2.200
31		„	żelazo, cement		6.300
32		20	instalacje elektryczne . . .		3.100
33		31	pensje za VIII		550
	wrzesień	1	wpłata właściciela	65.000	
35	paźdz.	15	roboty blacharskie i ślusarskie		3.800
37		„	koszty manipulacyjne . .		1.100
38		„	instalacje gazowe		6.300
42		„	pensje		800
43		„	instalacje kąpielowe . . .		8.700
44		„	Murarski wypł. reszty . . .		30.100
45		„	Cieplicki wypł. reszty . . .		400
46		„	Windowicz wypł. reszty . .		8.700
47		„	oszklenie wypł. reszty . . .		1.600
48		„	Stolarski wypł. reszty . . .		1.200
49		„	węgiel, koks		700
50		„	różne roboty		8.300
				265.000	264.800
			pozostałość		200
				265.000	265.000

KSIĘGA KONTOWA

Plany i koszty prawne

marzec	3	1	zapł. za projekty i plany	4.000
	4	2	„ koszty manipulacyjne . . .	1.000
	„	3	„ „ prawne	1.300
paźdz.	15	37	„ „ manipulacyjne .	1.100
				7.400

Roboty ziemne i murarskie

lipiec	4	22	wykopy rk Grabowicz	12.200
paźdz.	15	39	roboty murarskie rk Murarski . .	65.100
				77 300

Różne roboty i mater. bud.

czerwiec	15	19	płyty kamionkowe	2.400
sierpień	10	30	oszklenie	2.200
paźdz.	15	35	rob. blacharskie i ślusarskie . . .	3.800
	„	40	„ stolarskie	19.200
	„	41	„ „ dodatkowe	500
	„	47	oszklenie zapł. resztę	1.600
	„	49	węgiel, koks	700
	„	50	różne roboty	8.300
				38.700

Żelazo i cement

kwiecień	4	9	kup. żelazo i cement	10 300
czerwiec	10	18	„ „ „	18.500
sierpień	10	31	„ „ „	6.300
				35.100

Instalacje

sierpień	20	32	instal. elektryczna	3.100
paźdz.	15	34	„ ogrzewania centraln. . .	40.400
	„	36	„ dźwigu	13.700
	„	38	„ gazowe	6.300
	„	43	„ kąpielowe	8.700
				72.200

Cegła, wapno, piasek

marzec	10	5	kup. 100.000 szt. cegły . . .	4.500
		6	„ wapno, piasek	800
kwiecień	24	12	„ 200.000 szt. cegły . . .	9.000
maj	20	16	„ 200.000 „ „ . . .	9.000
sierpień	10	29	„ cegły różne	7.500
				30.800

Pensje

marzec	31	7	za III	450
kwiecień	30	13	„ IV	450
maj	31	17	„ V	450
czerwiec	30	20	„ VI	550
lipiec	31	25	„ VII	550
sierpień	31	33	„ VIII	550
paźdz.	15	42	„ IX i X	800
				3.800

Windowicz

sierpień	4	27	wypłacono a/c	5.000	paźdz.	15	36	R-k 11.X dźwig	13.700
paźdz.	15	46	„ resztę	8.700					
				13.700					13.700

Murarski

kwiecien	4	8	wypłacono a/c	5.000	paźdz.	15	39	R-k 10.X zobowiązanie murarskie .	65.100
	24	11	„ „	5.000					
maj	10	14	„ „	25.000					
paźdz.	15	44	„ resztę	30.100					
				65.100					65.100

Cieplicki

maj	18	15	wypłacono a/c	15.000	paźdz.	15	34	R-k 10.X ogrzewanie centralne . .	40.400
lipiec	5	24	„ „	8.000					
sierpien	1	26	„ „	17.000					
paźdz.	15	45	„ resztę	400					
				40.400					40.400

Stolarski

lipiec	5	23	wypłacono a/c	10.000	paźdz.	15	40	R-k 12.X stolarka	19.200
sierpien	4	28	„ „	8.000		„	4	„ 15.X dodatek	500
paźdz.	15	48	„ resztę	1.200					
			Saldo	500					
				19.700					19.700
								Saldo	500

ZESTAWIENIE

Plany i koszty prawne	7.400
Roboty ziemne i murarskie	77.300
Różne roboty i mater. budowlane	38.700
Żelazo i cement	35.100
Instalacje	72.200
Cegła, wapno, piasek	30.800
Pensje	3.800
Koszty ogółem	265.300
odlicza się rachunki niezapłacone:	
Stolarski saldo	500
Wyłożono w 1937 r. na budowę	264.800

Suma 264.800 a nie 265.300 będzie sumą, którą można potrącić z podstawy podatku dochodowego na 1938 rok podatkowy. Dla uproszczenia zamknąłem okres budowy jednym rokiem, ale przyjmiemy, że budowa trwała faktycznie przeszło 2 lata przyczem wyłożono (gotówką)

w 1936 r.	zł. 160.000	
w 1937 r.	„ 85.000	
w 1938 r.	„ 20.300	zł. 265.300

wtedy tak się przedstawią ulgi podatkowe przy dochodach rocznych po 100.000 zł.:

Rok	wyłożono na budowę	dochód	podstawa pod. doch.	stracona ulga
1936	160.000	100.000	—	60.000
1937	85.000	100.000	15.000	—
1938	20.300	100.000	79.700	—

Jeżeli dochód danego roku operacyjnego jest mniejszy od kosztów wyłożonych w tymże roku na budowę, to nadwyżki kosztów nie można zarachować w okresie następnym. Różnica, jak w pow. wypadku w sumie 60.000 zł., jest dla ulgi stracona.

Nowowznoszone budowle korzystają z 2 rodzajów ulg na okres piętnastu lat licząc od chwili chociażby tylko częściowego ich użytkowania:

1) zwolnienie od podatku od nieruchomości zarówno na rzecz Skarbu Państwa, jak i samorządów,

2) zwolnienie od podatku od dochodów płynących z nowowznoszonych domów mieszkalnych— o ile budowa wykończona będzie do końca 1940 roku.

Trzecią ulgą jest potrącenie z podstawy podatku dochodowego kosztów wyłożonych na budowę, o czem wyżej była mowa.

Dotyczące przepisy zawarte są w Dziennikach Ustaw:

Nr. 22 z 1933 r. poz. 173 (Ustawa).

Nr. 55 z 1934 r. poz. 494 (R. P.).

A. Tyszkiewicz

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Polskiego Związku Zawodowego Buchalterów - Rzeczoznawców, Buchalterów - Bilansistów i Ich Pomocników w R. P. **za 1937 rok**

Wykonanie budżetu za 1937 rok

DOCHODY BUDŻETOWE	Preliminowano	Wykonano	Osiągnięto: Więcej niż preliminowano	Osiągnięto: Mniej niż preliminowano
1 Wpisowe	200 —	305 —	105 —	
2 Składki członkowskie	17.500 —	16.847 37		652 63
3 Wpływy za stenogramy wieczorów dyskusyjnych . .	1.500 —	1.783 48	283 48	
4 Komisja Towarzyska	1 —	— —		1 —
5 Ofiary różne . . .	500 —	274 —		226 —
6 Wpłata Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów za używanie lokalu i świadczenia Związku . . .	5.000 —	5.000 —		
7 Różne dochody . .	799 —	699 80		99 20
8 Wpływy od członków na obchód 10-lecia Związku . .	1.500 —	709 60		790 40
	27.000 —	25.619 25	388 48	1.769 23
	— 1.380,75		— 1.380,75	

Zestawienie wykonania budżetu:	
Dochody	25.619 25
Wydatki	24.225 31
Nadwyżka dochodów	1.393 94

WYDATKI BUDŻETOWE	Preliminowano	Wykonano	Wydatkowano: Więcej niż preliminowano	Wydatkowano: Mniej niż preliminowano
1 Pensja personelu Związku i świadczenia socjalne .	11.500 —	9.234 39		2.265 61
2 Komorne	6 300 —	6.300 —		
3 Utrzymanie lokalu	150 —	87 30		62 70
4 Opał	600 —	460 92		139 08
5 Światło	600 —	397 64		202 36
6 Telefon	500 —	430 24		69 76
7 Materjały piśmien.	300 —	80 74		219 26
8 Druki	100 —	117 —	17 —	
9 Porto	800 —	676 06		123 94
10 Ogłoszenia i reklamy	100 —	97 60		2 40
11 Koszty stenogramów wieczorów dyskusyjnych . .	1.500 —	1.680 88	180 88	
12 Prenumerata „Buchaltera Polskiego" dla członków	1.500 —	1.489 40		10 60
13 Prenumerata pism i kupno książek	400 —	309 80		90 20
14 Utrzymanie Oddziału w Gdyni .	500 —	756 23	256 23	
15 Różne wydatki . .	650 —	1.397 51	747 51	
16 Koszty obchodu 10-lecia Związku . .	1.500 —	709 60		790 40
	27.000 —	24.225 31	1.201 62	3.976 31
	— 2.774,69		-- 2.774,69	

Nadwyżka składa się:	
Z oszczędności na wydatkach . . .	2.774 69
Za potrąceniem niedoboru preliminowanych dochodów .	1.380 75
W rezultacie nadwyżka dochodów .	1.393 94

RACHUNEK DZIAŁALNOŚCI ZA 1937 ROK

W-n		Ma	
1 Nadwyżka ogólna za 1937 rok (vide Bilans)	2.445 42	1 Nadwyżka budżetowa w 1937 r.	1.393 94
		2 Nadwyżka na Kursach Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów w 1937 r. i na Wykładach Techniki Rewizyjnej dla Buchalterów - Rewidentów w 1937 r. . .	218 39
		3 Nadwyżka na „Buchalterze Polskim" w 1937 r.	833 39
	2.445 42		2.445 42

Specyfikacja różnych dochodów

1.	Procenty od papierów procentowych . .	zł. 102.56
2.	Zysk na papierach procentowych	„ 121.50
3.	Wpływ ze spisanych na straty weksli protestowanych	„ 10.—
4.	Dochód ze sprzedaży książek	„ 25.50
5.	Wpływ za wynajęcie sali	„ 20.—
6.	Dochód z porad buchalteryjnych . . .	„ 26.98
7.	Dochód z pokazu buchalterji przebitkowej .	„ 303.40
8.	Za inkaso weksli	„ 55.70
9.	Różne dochody	„ 30.16
		zł. 695.80

Specyfikacja ofiar

1.	Kwaśniewski Edmund	zł. 10.—
2.	Mikulska Wanda	„ 20.—
3.	Nowakowski Jerzy	„ 20.—
4.	Owsiak Czesław	„ 50.—
5.	Plaskota Jan	„ 75.—
6.	Pilczuk Aleksander	„ 45.—
7.	Szyller Antoni - Juljan	„ 15.—
8.	Staszewski Ryszard	„ 10.50
9.	Strachocki Władysław	„ 2.—
10.	Wach Władysław	„ 26.50
		zł. 274.—

Specyfikacja różnych wydatków

1.	Koszty manipulacyjne z r-ku w P.K.O.	zł. 38.30
2.	Noworoczne i napiwki	„ 37.—
3.	Radjo	„ 36.—
4.	Składki członkowskie dla Zrzeszenia Przyjaciół Sądów Pracy i in. instytucji	„ 34.39
5.	Rysunki sztandaru Związku	„ 30.—
6.	Podatek od lokalu	„ 691.90
7.	Strata na wekslach protestowanych	„ 74.45
8.	Wydatki biurowo - administracyjne (dozorcy, listonoszom, drobne wydatki)	„ 326.71
9.	Różne wydatki	„ 128.76
		zł. 1397.51

Sprawozdanie z wpływów i wydatków na obchód 10-lecia Związku

Wpływ	zł. 709.60
Wydatkowano	„ 395.78
Pozostałe	zł. 313.82

przeniesiono na mocy uchwały Zarządu na rk. Funduszu Zapomogowego w myśl upoważnienia Komitetu Obchodu 10-lecia istnienia Związku.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów i Wykładów Techniki Rewizyjnej dla Buchalterów - Rewidentów za 1937 rok.

WYDATKI	zł	gr	zł	gr
Wynagrodzenie Dyrekcji (pedagogicznej i administracyjnej)	10.700	--		
Wynagrodzenie personelu i świadczenia socjalne	8.140	91		
Honorarja profesorskie za wykłady i egzaminy	9.192	75		
Wynagrodzenie stenografów	300	—		
Komorne, opał, światło oraz świadczenia Związku	5.000	—		
Telefon	478	79		
Papier i materjały na stenogramy	1.574	70		
Druk skryptów wykładowych	643	55		
Porto	1.397	25		
Różne materjały kancelaryjne	486	49		
Druki	49	25		
Różne wydatki	1.770	71		
Koszty wykładów Techniki Rewizyjnej dla Buchalterów - Rewidentów	5.957	70		
Ogłoszenia i propaganda	2.091	85	47.783	95
Nadwyżka za 1937 r. (przeniesiona na rk Działalności Związku za 1937 r.)			218	39
			48.002	34

WPŁYWY	zł	gr	zł	gr
Pozostałość z 1936 r. jako rezerwa			3.000	—
Wpływy za zaległe czesne od słuchaczów I, II i III grupy	100	—		
Wpływy za czesne od słuchaczów IV grupy	15.001	50		
Wpływy za czesne od słuchaczów V grupy	4.774	50		
Wpływy za zaległe czesne od b. słuchaczów	95	—		
Wpływy za egzaminy	11.901	80		
Wpływy z opłat manipulacyjnych	463	—		
Wpływy za druki podaniowe	392	54		
Wpływ za sprzedane skrypta wykładowe	293	70		
Wpływ czesnego za wykłady Techniki Rewizyjnej dla Buchalterów-Rewidentów	11.596	70		
Nadwyżka wpływów za druk świadectw	383	60	45.002	34
			48.002	34

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE miesięcznika „Buchalter Polski" za 1937 rok

WYDATKI	Zł	gr	Zł	gr
Papier	787	60		
Druk	2.169	11		
Honorarium redaktorskie i wierszowe	1.439	93		
Porto	79	67		
Koszty propagandowego abonamentu	259	73		
Różne wydatki	61	26	4.797	30
Nadwyżka wpływów (przeniesiona na rk Działalności Związku za 1937 r.)			833	09
			5.630	39

WPŁYWY	Zł	gr	Zł	gr
Wpływy za prenumeratę pozazwiązkową	1.586	04		
Wpływy za prenumeratę dla członków Związku	1.489	40		
Sprzedaż pojedyńczych egzemplarzy	94	45		
Sprzedaż roczników	55	40		
Wpływy za ogłoszenia	287	50		
Wpływy z propagandowego abonamentu	2.117	60	5.630	39
			5.630	39

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE Funduszu Zapomogowego za 1937 rok

WYPŁATY	Zł	gr	Zł	gr	WPŁYWY	Zł	gr	Zł	gr
Pozostałość Funduszu Zapomogowego na 1938 rok			563	32	Pozostałość z 1936 r.			226	50
					Wpływy w 1937 r. od członków Związku - ofiarodawców . .	23	—		
					Przeniesiona na rk Funduszu Zapomogowego nadwyżka wpływów na koszty obchodu X-lecia Związku nad wydatkami na tenże cel	313	82	336	82
			563	32				563	32

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE Funduszu Pośmiertnego za 1937 r.

WYPŁATY	Zł	gr	Zł	gr	WPŁYWY	Zł	gr	Zł	gr
Przyznane zapomogi pośmiertne:					Pozostałość z roku 1936 . . .			4.079	29
1) po ś. p. Tołwińskim Feliksie	600	—			Wpływy w 1937 r. ze składek dwuzłotowych	2.281	22		
2) po ś. p. Loth Stefanie . . .	600	—			Odsetki od papierów wartościowych, przeznaczonych na zabezpieczenie rezerwy Funduszu Pośmiertnego	222	—		
3) po ś. p. Kozłowskim Gustawie Antonim	600	—							
Koszty przekazu zapomogi pośmiertnej	5	15							
Opłata stemplowa od wpłat i wypłat Funduszu Pośmiertnego .	80	69	1.885	84	Odsetki od wkładu oszczędnościowego w P.K.O.; przeznaczonego na zabezpieczenie rezerwy Funduszu Pośmiertnego	10	21	2.513	43
Pozostałość Funduszu Pośmiertnego na 1938 r.			4.706	88					
			6.592	72				6.592	72

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

Pokazu Buchalterji Przebitkowej w 1937 r.

WYDATKI	zł	gr	zł	gr	WPŁYWY	zł	gr	zł	gr
Za wynajęcie sali poza Związkiem	80	—			Wpływy z opłat od uczestników pokazu:				
Za pomoc przy pokazach . . .	25	—			a) od członków Związku . . .	20	—		
Za materjały kancelaryjne . . .	9	60			b) od słuchaczów Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów	400	—	420	—
Drobne wydatki	2	—	116	60					
Nadwyżka wpływów (przeniesiona na r-k Różnych dochodów budżetowych)			303	40					
			420	—				420	—

BILANS

Polskiego Związku Zawodowego Buchalterów - Rzeczoznawców, Buchalterów - Bilansistów i Ich Pomocników w Rzeczypospolitej Polskiej **w dniu 31 grudnia 1937 roku.**

STAN CZYNNY

	zł	gr	zł	gr
1. **Gotówka:**				
Kasa Związku . .	598	31		
P.K.O. r-k czekowy Nr. 18686	391	49		
Urząd Pocztowy Warszawa I, konto rozrachunkowe Nr. 123	25	—	1.014	80
2. **Weksle terminowe** . . .			177	20
3. **Papiery procentowe własne:**				
2 oblig. Premjowej Pożyczki Dolarowej Seria III po 5 dolarów nom. za Nr. 0934369 i 1035631	91	—		
4 oblig. 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej II emisji po 100 zł. nom. za Nr. 03 serja 011134, 28 serja 004745, 47 serja 016858 i 48 serja 016266	255	—		
5 oblig. 4% Pożyczki Konsolidacyjnej po 100 zł. nom.	192	—		
6 oblig. 4% Pożyczki Konsolidacyjnej po 50 zł. nom.	172	50		
6 oblig. 6% Pożyczki Narodowej po 50 zł. nom. . . .	149	50		
1 akcja Sp. Akc. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich Serja B. na 50 zł. nom.	15	—	875	—
4. **Aktywa Funduszu Pośmiertnego:**				
a) P.K.O. r-k oszczędnościowy Nr. 852719-D, przeznaczony na zabezpieczenie rezerwy Funduszu Pośmiertnego .	612	02		
b) Papiery wartościowe, przeznaczone na zabezpieczenie rezerwy Funduszu Pośmiertnego:				
19 oblig. 6% Pożyczki Narodowej po 100 zł. nom. — zł. 1778.—				
52 oblig. 6% Pożyczki Narodowej po 50 zł. nom. — zł. 2299.50	4077	50	4.689	52
5. **Ruchomości:**				
Stan z dnia 31.12. 1936 r. (bez zmiany)			28.552	51
6. **Udziały:**				
Wartość 100 udziałów w Banku Spółdzielczym Buchalterów Polskich w likwidacji			11	77
7. **Różne rachunki:**				
Weksle protestowane . . .	91	65		
Znaczek Związkowy . . .	12	25	103	90
			35.424	70
1. Weksle ratowe słuchaczów Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów			5.565	—
2. Weksle gwarancyjne słuchaczów Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów .			9.970	—
			15.535	—

STAN BIERNY

	zł	gr	zł	gr
1. **Wierzyciele różni:**				
Różni wierzyciele	8.629	17		
Zobowiązania za sprzedane książki w Związku . . .	282	15		
Wpłaty kandydatów na członków i sumy przechodnie .	46	20	8.957	52
2. **Różne rachunki:**				
Wpłaty na konkurs buchalterji przemysłowej	300	—		
Wpłaty okresu przyszłego (opłaty członkowskie) . .	504	35		
Oddział w Gdyni (saldo r-ku)	25	09	829	44
3. **Fundusz Zapomogowy** . . .			563	32
4. **Rezerwa Funduszu Pośmiertnego**			4.706	88
5. **Kapitał Amortyzacyjny Ruchomości**			17.922	12
6. **Nadwyżka ogólna za 1937 rok**			2.445	42
			35.424	70
1. Różni słuchacze Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów za złożone weksle ratowe			5.565	—
2. Różni słuchacze Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów za złożone weksle gwarancyjne			9.970	—
			15.535	—

Z PRAKTYKI BUCHALTERA BIEGŁEGO

Biegli sądowi składają przysięgę wg. następującej roty: „Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, że powierzone mi obowiązki biegłego wykonam z całą sumiennością i bezstronnością. Tak mi Panie Boże dopomóż".

Jeżeli dwaj biegli wydają o jednej i tej samej sprawie opinję sprzeczną, to czy jedna z tych opinji będzie opinją stronną i czy wydający ją popełnia krzywoprzysięstwo? A jeżeli tak, to w razie zarzutu krzywoprzysięstwa, czy może oskarżony o stronność zasłaniać się takim komentowaniem końcowego zdania przysięgi, które zwalnia go od odpowiedzialności za działanie stronne?

Znajomość prawa obowiązuje każdego obywatela. Brak tylko linji demarkacyjnej między uczciwością moralną, a uczciwością kodeksową. Bo ludzie są ludźmi. W życiu zdarzają się okoliczności, kiedy mówienie prawdy jest grzechem, a kłamanie cnotą.

Za Kazimierza Wielkiego był sobie możnowładca, pan niezliczonych włości, natura harda. Tak się jakoś złożyło, że na podgórzu terenów, należących do możnowładcy, kilka morgów gruntu z tytułu prawnego dziedziczenia, posiadał pewien szlachcic, natura również twarda. Możnowładca czuł się urażonym w swej pysze, ilekroć, rozglądając się po okolicy z wyżyn swego zamku, musiał zawadzać wzrokiem o zagrodę owego szlachcica. To też postanowił go usunąć.

A nie mogąc tego uczynić na drodze formalnej, próbował drogi polubownej i zaofiarował szlachcicowi kilkakrotnie więcej gruntu, ale gdzieindziej. Szlachcic — nie. Możnowładca stracił cierpliwość i pewnego razu, nie mogąc opanować gniewu, wyciągnąwszy pięść w stronę szlachcica, krzyknął: ja ci pokażę prawo! Zawrócił na koniu i pojechał do miasteczka.

Tam wezwał do siebie palestranta znanego ze zdolności obchodzenia prawa, przedstawił mu o co chodzi i obiecał sutą nagrodę za skuteczną pomoc. Palestrant znalazł wyjście. Możnowładca kieruje sprawę do sądu i podaje 5 świadków, którzy pod przysięgą zeznają, że szlachcic zajmuje zagrodę prawem kaduka.

W oznaczonym dniu sąd, rozpatrujący sprawę na terenie zagrody szlachcica (t. zw. dawniej „roki") zapytuje świadków, czy wiadomo im i czy mogą przysiąc na to, że ziemia, na której stoją, należy do przytomnego tu Pana Niedognojki. Świadkowie odpowiadają unissono: tak, przysięgamy, że ziemia, na której stoimy, należy do Pana Niedognojki.

Zapadł wyrok, nakazujący eksmisję szlachcica z terenu zajmowanego przezeń prawem kaduka. Świadkowie krzywoprzysięstwa nie popełnili, gdyż możnowładca kazał im przedtem nasypać do butów ziemi, wziętej z gruntu prawnie do niego należącego.

Takiemi oto drogami chadzały sobie i chadzają dwie uczciwości: moralna i kodeksowa.

Od czasu powstania instytucji biegłych sądowych wykonałem kilkadziesiąt ekspertyz głównie w sprawach karnych. Były między niemi sprawy błahe, były i poważne, ale wszystkie bardzo pouczające co do ich wpływu na wymiar sprawiedliwości lub ustosunkowania się stron do opinji biegłego.

Gdyby każdy z biegłych buchalterów złożył tylko po jednej swojej ekspertyzie do przedyskutowania, byłoby o czem dyskutować przez cały rok! Nie byłaby to dyskusja jałowa. Nie chodziłoby tu o technikę wykonywania ekspertyzy, lecz o granice, poza które biegłemu wychodzić nie wolno tak pod względem prawnym, jak i moralnym.

Ze swej strony przytoczę tu parę spraw z mojej praktyki. Sprawy dawno przebrzmiałe, rozpatrywane były publicznie, zresztą nie wymieniam nazwisk.

1. Sprawa cywilna. Firma wytoczyła powództwo p-ko swojemu agentowi o 200 zł. Agent wytoczył powództwo wzajemne o 100 zł. Po zbadaniu sprawy i ksiąg handlowych stwierdziłem, że agent ma słuszność, polegającą na tem, że firma nie uznała w swych księgach r-ku agenta sumą 300 zł. z tytułu ekstra prowizji od obrotu za dany rok operacyjny, choć wydała mu w tym przedmiocie pisemne zobowiązanie, dołączone do akt sprawy.

Biegłemu postawiono pytania:

Obrońca agenta: Czy księgi firmy były prowadzone prawidłowo?

(Dokończenie nastąpi).

PRENUMERATA „Buchaltera Polskiego" wynosi z przesyłką pocztową lub odnoszeniem do domów w Warszawie kwartalnie zł 4.50, półrocznie zł 8.20, rocznie zł 16. Członkowie Polskiego Zw. Buchalterów-Rzeczoznawców, Buch.-Bilansistów i Ich Pomocników otrzymują pismo bezpłatnie.

CENA OGŁOSZEŃ: połowa strony tytułowej zł 300.—

	przed tekstem	za tekstem	w treści redakcyjnej
cała strona	„ 280.—	zł 200.—	zł 350.—
1/2 „	„ 150.—	„ 110.—	„ 180.—
1/4 „	„ 80.—	„ 80.—	„ 100.—
1/8 „	„ 45.—	„ 35.—	„ 60.—

WPŁATY dla „Buchaltera Polskiego" należy uskuteczniać na konto w P. K. O. Nr 18686 — Polski Związek Buchalterów-Rzeczoznawców, Buchalterów-Bilansistów i Ich Pomocników — Warszawa.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa I. Nowogrodzka 20, tel. 8-41-05.

Redaktor i wydawca: *ANTONI JULJAN SZULLER.*

Druk B-ci Drapczyńskich, Warszawa, Piusa 15.